
Opfølgning på afrapportering Aftagerpanel, arkitektur 2022

Dato: 06.01.2023   **Journal nr.:**

Udarbejdet af: Jakob Brandtberg Knudsen, dekan arkitektur

Dekanens redegørelse for, hvorledes Det Kongelige Akademi, arkitektur, har fulgt op på aftagerpanelets afrapportering for 2022

I "Afrapportering 2022, aftagerpanel, arkitektur" kan man detaljeret læse om, hvorledes de enkelte mål er blevet behandlet i aftagerpanelet i det forløbne år.

Mere konkret har vi på arkitektur arbejdet med aftagerpanelets anbefalinger på følgende måder:

Generelle emner: Yngre arkitekters værdier og holdninger, opbremsning i branchen, praktik og afgangsudstilling

Yngre arkitekters værdier og holdninger

"Aftagerpanelet har bemærket undersøgelsen "De yngre arkitekters værdier og holdninger til deres fag".... Konklusionen af undersøgelsen er, at unge arkitekter kobler deres faglige virke tæt sammen med, hvordan de kan forandre verden til det bedre. Men de forventer også, at deres arbejdsplads eller kommende arbejdsplads tager samfundsmæssigt ansvar. Ikke alene i deres professionelle virke, men også i deres adfærd. Det gælder både i forhold til klima, bæredygtighed, arbejdskultur og arbejdsforhold. 71 % af deltagerne har svaret, at det er "afgørende vigtigt" at arbejde et sted, der har fokus på klima og miljø. Dette betragtes nærmest som en uadskillelig del af arkitektfagligheden og arkitektens ansvar for at bidrage til at nedsætte byggeriets enorme aftryk på klimaet.

Denne tendens gør sig gældende ift. de studerendes præferencer, hvor større tegnestuer vælges fra både ift. praktiksteder og som senere arbejdsplads, da 90 % af de yngre arkitekter, der har deltaget i undersøgelsen, svarer, at det er "afgørende vigtigt", at der er ordentlige arbejdsforhold for medarbejdere og praktikanter. Traditionelt har (nogle af de) større tegnestuer et mere blakket ry ift. gratis arbejde eller uorganiserede forhold. Dette forhold mener

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

aftagerpanelet bør være et fokuspunkt for branchen, således at de traditionelle tegnestuer også i fremtiden vil være attraktive arbejds-givere. Aftagerpanelet opfordrer til et aktivt samarbejde med Danske Arkitektvirksomheder omkring at rette op på disse forhold, hvad enten det skyldes faktuelle forhold eller myter og rygtedan-nelse.

Det er for aftagerpanelet uvist, hvorledes den generelle branche-tendens med opkøb af arkitektvirksomheder og meget store virk-somheder spiller ind i denne tendens, men det er bekymrende så-fremt de store virksomheder ikke i fremtiden vil kunne tiltrække arbejdskraft uddannet i Danmark på de forhold som undersøgel-serne refererer til."

Opbrem-sning i branchen

"Aftagerpanelet bemærker, at der er en begyndende opbremsning i branchen, samt at de seneste to år har været svære grundet hjemsendelser, til at ansætte helt nyuddannede arkitekter, da de erfaringsmæssigt har brug for mere støtte ved indkøring end mere erfarne medarbejdere. Dette skaber en øget opmærksomhed på at få dimittenderne godt etableret efter endt uddannelse.

Aftagerpanelet anbefaler desuden, at Det Kongelige Akademi til-byder en del af uddannelsen med større fokus på de klassiske byg-ningsarkitektfærdigheder (håndværket/byggeteknik på lige fod med den kunstneriske udviklingspraksis), som i dele af aftagerpa-nelet i stigende grad opleves som en manglende færdighed hos de nyuddannede kandidater, og som derved positionerer kandida-terne ringere ift. andre nyuddannede faggrupper om de ledige stil-linger."

Praktik

"(Aftagerpanelet konstaterer at)...de helt store kommercielle teg- nestuer er ikke repræsenteret i oversigten over praktiksteder, samt at der blandt de 123 praktiksteder er fire studerende i praktik i kommunerne, hhv. i Københavns Kommune og Rødovre Kom-mune. Aftagerpanelet opfordrede til, at der skal fokus på at få de store tegnestuer med i praktikordningen. Flere studerende skal i praktik i kommunerne og kommunerne skal have fokus på at gøre sig interessante for det kommende arbejdsmarked."

Afgang-sudstilling

"Panelet udtrykker stor tilfredshed med det høje faglige niveau samt den store bredde i kompetencer og løsninger fra de udstil-lede projekter. Emnevalget har stor offentlig interesse og aftager-panelet anbefaler også i fremtiden Det Kongelige Akademi at holde tematiske udstillinger for at være i dialog med offentlige-den og eksponere kvalifikationer og forskning, da de tematiske

udstillinger har potentiale til at tiltrække flere eksterne end årets almindelige afgangsudstillinger.”

Dekanen:

Yngre arkitekters værdier og holdninger

Undersøgelsen bekræfter vores egne erfaringer. Der er blandt studerende og nyuddannede arkitekter en stærk trang til at arbejde med noget, der opleves som meningsfyldt; at kombinere det personlige, faglige virke med en ambition om at bidrage til en bedre verden, og det er der tilsyneladende mange, der har svært ved at koble til at arbejde i meget store virksomheder. Det fornemmes, at der blandt de studerende er en oplevelse af, at bæredygtighed kombineret med ambitiøs, kunstnerisk formgivning trives bedst på de små og mellemstore tegnestuer.

Mange af de antagelser, der gives udtryk for i undersøgelsen, er nok rygtebaserede, eksempelvis at gratis eller uorganiseret arbejde skulle være mere udbredt på store tegnestuer. Men samtidig har vi i 2022 oplevet, at Danske Ark har været passive i den offentlige kritik af brugen af underbetalte praktikanter på danske tegnestuer.

Vi deler således bekymringen for den igangværende udvikling og vil bruge aftagerpanelets udtalelse som anledning til at rette direkte henvendelse til branchen, dvs. Danske Ark, FAOD og Arkitektforeningen, for at man i fællesskab kan drøfte dette emne nøjere.

Opbremsning i branchen

Vi er opmærksomme på, at der pga. den generelle økonomiske situation er en potentiel opbremsning i gang. Samtidigt siger de seneste tal for arbejdsløshed dog noget andet; der er flere arkitekter i beskæftigelse i år end sidste år på samme tid. Det gælder både de officielle arbejdsløshedstal fra Danmarks Statistik og helt aktuelle tale fra FAOD.

Den generelle indsats for at få dimittender hurtigere i arbejde fortsætter og er en del af den nye strategi, der lige er vedtaget. Der er planlagt nye initiativer i 2023, herunder udpegning af en ansvarlig for dette område på hvert institut, idet vi antager, at en mere decentral, specifik indsats kan målrette indsatsen, så vi bruger kræfterne der, hvor der er mest brug for dem.

Vi er ikke enige i at klassiske bygningsarkitektfærdigheder, herunder byggeteknik, i stigende grad er en manglende færdighed hos de nyuddannede kandidater. Tværtimod har der i de senere år været væsentligt større fokus på både håndværk, byggeteknik og materialer, og det ses tydeligt i mange af afgangsprojekterne.

Praktik

Som nævnt ovenfor er det ret tydeligt, at de studerende vælger de store tegnestuer fra i øjeblikket. Vi er meget opmærksomme på denne tendens og taler bl.a. med de praktikansvarlige undervisere om dette emne. Der er gennem flere år gjort en særlig indsats for at få kommunerne til at opslå praktikpladser, men de er fortsat tøvende og har nok ikke helt forstået, at de er i en

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

konkurrencesituation, da der for tiden slås flere praktikpladser op, end der er studerende til. Men vi fortsætter indsatsen for at få flere kommuner til at opslå praktikpladser.

Afgangsudstilling

Vi deler glæden over det generelt fine niveau ved afgangene og er enige i, at temaudstillingerne bør fortsætte.

Økonomisk og processuel forståelse i uddannelsen: Samarbejder med håndværksmæssige uddannelser, konstruktører og med CBS

"Aftagerpanelet tog ad notam, at der er underskrevet en samarbejdsaftale med DTU, en hensigtserklæring om samarbejde om særligt forskningsprojekter. Der er desuden orienteret om CBS-samarbejdet"

Dekanen: I vores nye strategiperiode er strategiske, tværdisciplinære samarbejder prioriteret meget højt. Det indbefatter CBS og DTU, og vi tænker, at eksempelvis det nye uddannelsesstilbud i Kalundborg kan åbne for nye muligheder.

Efteruddannelse samt Ph.d.-skolen, sammenhæng mellem forskning og praksis

Dekanen: Dette emne overføres til 2023

Opfølgning på strategi for Akademiet, herunder afklaring om Akademiets fortsatte fokus på UN17, samt evt. ændringer i uddannelser som en konsekvens af den nye strategi

"... Aftagerpanelet har set udstillingen af fire scenarier for kunstnerisk uddannelse (containerne) og efterfølgende deltaget i to workshops. Der er arbejdet med en vision frem mod 2050 og en strategi for årene 2022-2025. Strategien er døbt Create. Collaborate. Change. Strategien har bl.a. fokus på opskrivning og styrkelse af den kunstneriske metode; på tværdisciplinære samarbejder med institutioner og virksomheder (eks. det netop formaliserede samarbejde med DTU); fokus på værksteder og laboratorier som basis for forskning og undervisning; fokus på efter-videreuddannelsesområdet. Aftagerpanelet støttede disse tværfaglige samarbejder, men opfordrede også til flere samarbejder med fx håndværksuddannelserne.

FN's verdensmål er ikke på samme måde som tidligere italesat, men fylder fortsat lige så meget på Akademiet – målene er i højere grad blevet implementeret i undervisning og læringsmål. Aftagerpanelet fandt det ærgerligt, at verdensmålene ikke længere har samme synlighed som tidligere, og at strategien ikke er hæftet op på målene."

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

Dekanen: Det har været frugtbart for processen omkring udarbejdelsen af den nye strategi, at aftagerpanelet har deltaget så aktivt. Det er bestyrelsen for Det Kongelige Akademi, der "ejer" strategien, og her har man været enige om, at den ikke skulle forbindes direkte til FN's verdensmål, idet disse allerede bliver indarbejdet på mange andre måder. Det betyder dog ikke, at arbejdet med FN's verdensmål er forbi – det fortsætter. I forhold til tværfaglige samarbejder kan de udmærket omfatte håndværksuddannelserne. Det sker allerede i dag, når f.eks. kandidatprogrammer arbejder sammen med lærlingeuddannelser.

Internationale samarbejder og branchesamarbejder: New European Bauhaus samt Copenhagen in Common World Capital of Architecture 2023

"Mathilde Serup orienterede om organiseringen af IBD (Institut for Bygningskunst og Design), hvor der er etableret et tværfagligt forløb for alle kandidatstuderende på instituttet – i 2022 omkring New European Bauhaus."

Dekanen: Etableringen af en ny campus i Kalundborg bliver en case i det danske bidrag til New European Bauhaus, DESIRE, The Irresistible Circular Society. Dette projekt kommer til at køre i to år fra sommeren 2022 og vil give os mulighed for at kvalificere og eksperimentere med formatet for en campus i samarbejde med byen, øvrige uddannelser, erhverv og civilsamfund. Det Kongelige Akademi er også meget aktive i aktiviteterne omkring UIA 2023 og Copenhagen World Capital of Architecture 2023.

Opdatering på udflytningen til Kalundborg

"... Aftagerpanelet anbefaler en tydelig profil for uddannelsen i Kalundborg som differentierede sig fra København, fx et stærkt fokus på klimahensyn, således at Kalundborg bliver et aktivt tilvalg og ikke et mindre alternativ til København, samt en fastholdelse af den forskningsmæssige kvalitet. Aftagerpanelet anbefaler desuden god kontakt til det lokale erhvervsliv for at afklare forhold omkring praktik, studierelevante jobs samt en generel observation på et landsdækkende outreach i branchen ift. overgangen mellem studietid og fastansættelser, således at de studerende har gode muligheder for ansættelser i hele landet efter endt uddannelse."

Dekanen: Vi deler disse synspunkter, og når det nye uddannelsesstilbud inden længe offentliggøres, vil man forhåbentligt kunne se, at netop disse punkter er adresseret.